

KLAGANDE

[REDACTED]

[REDACTED]

MOTPART

Kommunalförbundet sjukvård och omsorg i Norrtälje kommun

ÖVERKLAGAT BESLUTKommunalförbundet sjukvård och omsorg i Norrtälje kommuns beslut
2024-02-23**SAKEN**

Personlig assistans enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller överklagandet delvis och ändrar det överklagade beslutet på så sätt att [REDACTED] har rätt till personlig assistans med dels ytterligare två minuter per beviljat tillfälle för kontroll och justering av insulinnivån, dels ytterligare fem minuter varannan timme för tillsyn all vaken tid när han inte är i skolan eller vistas på beviljad korttidsvistelse.

Förvaltningsrätten avslår överklagandet i övrigt.

BAKGRUND OCH YRKANDEN M.M.**Kommunalförbundet sjukvård och omsorg i Norrtälje kommun**

(kommunalförbundet) beslutade den 23 februari 2024 att bevilja [REDACTED] [REDACTED] personlig assistans enligt 9 § 2 LSS med 26 timmar och 41 minuter per vecka. Kommunalförbundet avlog samtidigt hans ansökan om övriga timmar.

[REDACTED] överklagar beslutet och yrkar i första hand att han ska beviljas personlig assistans i enlighet med sin ansökan och i andra hand i den omfattning som förvaltningsrätten finner skäligt. Till stöd för sin talan för han fram i huvudsak följande. Till följd av sina diagnoser har han ett omfattande hjälpbehov avseende all daglig livsföring. Detta bekräftas av samtliga medicinska underlag. Han saknar konsekvenstänk och kan inte se risker. Hemma har dörrarna anpassats med extra lås för att han inte ska kunna rymma, vilket har hänt flera gånger. Utomhus springer han rakt ut i trafiken. Han har även gjort sönder teven och bland annat flera surfplattor genom att kasta dem i golvet. Han har dessutom rivit ner blommor och träffat sin syster med saker han har kastat. Allt det här sker frekvent och man måste ingripa flera gånger per dag för att stoppa honom, för att begränsa risken att han skadar sig själv, någon annan eller egendom. Som framgår av intyg har han diabetes. Det gör att det finns allvarliga risker både om blodsockret blir för högt och för lågt. Hans blodsocker skiljer sig mycket från dag till dag. Han pratar inte och kan inte själv berätta hur han mår. Hans föräldrar får notiser på telefonen om blodsockret går upp eller ner mycket, men den stämmer inte alltid. Telefonen är även lite långsammare och man måste därför hela tiden hålla uppsikt över honom. Det händer varje dag att telefonen inte larmar och att man då istället måste sticka honom i fingret och kolla blodsockret. Under hela dagen behöver avvägningar göras avseende insulinet och intag av mat för att balansera blodsockret. Man måste vara i hans närhet för att kunna tolka hans kroppsspråk för att se om han ligger högt eller lågt i sitt blodsocker. Man behöver dessutom ta

hans värde flera gånger om dagen. Nästan varje natt behöver insulinnivån justeras genom antingen insulin eller genom att han äter något. Efter detta behöver assistenten alltid sitta bredvid honom för att se om blodsockret går upp eller ner. Ibland kan han behöva mer mat eller mer insulin. Han får i genomsnitt aktiv hjälp under två timmar per natt och den beviljade tiden om två minuter varannan timme tillgodoser därför inte hans behov under natten.

Kommunalförbundet medger att beslutet ska ändras på så sätt att [REDACTED] beviljas ytterligare personlig assistans vid kortare tillsynstillfällen med 5 minuter varannan timme all vaken tid som han inte är på skolan eller vistas på beviljad korttidsvistelse. I övrigt står kommunalförbundet fast vid sitt beslut och bedömer att [REDACTED] därmed erhåller goda levnadsvillkor.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Utgångspunkter för prövningen

Med personlig assistans avses enligt 9 a § LSS personligt utformat stöd som ges av ett begränsat antal personer åt den som på grund av stora och varaktiga funktionshinder behöver hjälp med andning, sin personliga hygien, måltider, att klä av och på sig eller att kommunicera med andra (grundläggande behov). Med grundläggande behov avses även stöd som den enskilde behöver på grund av en psykisk funktionsnedsättning för att förebygga att han eller hon fysiskt skadar sig själv, någon annan eller egendom (i fortsättningen ”stöd för att förebygga skada”), och stöd som den enskilde behöver löpande under större delen av dygnet på grund av ett medicinskt tillstånd som innebär att det finns fara för den enskildes liv eller att det annars finns en överhängande och allvarlig risk för hans eller hennes fysiska hälsa (i fortsättningen ”löpande stöd vid ett medicinskt tillstånd”). Även kvalificerade aktiverings- och motiveringsinsatser som den enskilde på grund av en psykisk funktionsnedsättning behöver

för att den enskilde själv ska klara att tillgodose vissa grundläggande behov ska beaktas som en del av hjälpen med det grundläggande behovet.

██████████ tillhör personkretsen i LSS som kan beviljas personlig assistans. Det förvaltningsrätten har att pröva är om han är i behov av personlig assistans, utifrån de olika delmoment som assistans ska tillgodose. ██████ har invänt mot kommunalförbundets bedömning gällande hans behov av stöd för att förebygga skada, löpande stöd vid ett medicinskt tillstånd, tillsyn som ett annat personligt behov, hjälp under dygnsvilan samt tid för kontroll och justering av insulinnivåerna. Förvaltningsrätten anser inte att det har kommit fram skäl för att ifrågasätta kommunalförbundets bedömningar i övriga delar. Rättens vidare prövning kommer därför att begränsas till ██████ rätt till personlig assistans i de delar där ██████ framfört invändningar.

Stöd för att förebygga skada

Av förarbetena framgår bland annat följande (prop. 2021/22:214, s. 69). Den personliga assistenten behöver vara nära den enskilde för att löpande kunna bedöma vilket stöd som behövs och för att kunna ingripa om en farlig situation skulle uppstå. Eftersom stödet syftar till att förebygga direkta risker för fysisk skada krävs det liksom tidigare att assistenten hela tiden ska ha uppsikt över den enskilde och befinna sig i hans eller hennes omedelbara närhet.

Förvaltningsrätten gör följande bedömning. Det har i målet kommit fram att ██████ är i behov av tillsyn när han vistas utomhus och går till och från skolan. Detta för att han exempelvis inte ska springa ut i trafiken eller hälsa på okända hundar. Kommunalförbundet har också beviljat tid för detta såsom ett annat personligt behov. Enligt förvaltningsrätten saknas det stöd i målet för att ██████ har behov av ytterligare tid för stöd för att förebygga skada som ett grundläggande behov. De situationer som beskrivits – att han gjort sönder teven, surfplattor och blommor – är enligt förvaltningsrätten inte av den karaktären

som bestämmelsen är tänkt att omfatta. Det har heller inte kommit fram att det är fråga om frekventa ingripanden för att förebygga allvarliga situationer.

Kommunalförbundets beslut har därför varit riktigt i denna del.

Löpande stöd vid ett medicinskt tillstånd

Förvaltningsrätten anser, till skillnad från kommunalförbundet, att det framgår av underlaget att [REDACTED] diabetes är av sådan karaktär att uteblivet stöd innebär en allvarlig risk för hans liv och hälsa. Frågan är då om [REDACTED] behöver stödet löpande under större delen av dygnet.

I förarbetena till 9 a § första stycket 7 LSS uttalade regeringen följande. För att kunna anses vara ett stödbehov som ger rätt till stöd enligt det föreslagna grundläggande behovet bör den uppsikt som avses innebära att den personliga assistenten behöver vara nära den enskilde för att löpande kunna bedöma vilken hjälp som behövs och kunna ingripa omedelbart om en kritisk situation skulle uppstå. Eftersom stödet tar sikte på fall där det finns en direkt och allvarlig risk för den enskildes liv eller hälsa bör det krävas att den personliga assistenten hela tiden ska ha uppsikt över den enskilde och befinna sig i hans eller hennes omedelbara närhet. Enligt regeringens mening innebär kravet på omedelbar närhet att den personliga assistenten i princip bör befinna sig i samma rum som den enskilde. Det bör således inte anses vara tillräckligt att den personliga assistenten befinner sig på höravstånd i ett annat rum i bostaden (prop. 2021/22:244 s. 38 f.).

I läkarintyg (2024-03-15) framgår visserligen att [REDACTED] medicinering kräver noggrann monitorering och att han behöver en vuxen med sig all vaken tid, men förvaltningsrätten anser inte att detta bekräftas av övriga uppgifter i målet. [REDACTED] vårdnadshavare uppger att de alltid måste vara i närheten av honom, men har samtidigt uppgett att de tittar till honom var femtonde minut när han är på sitt rum. [REDACTED] stödboende uppger att de har ständig tillsyn över [REDACTED] förutom

när han spelar på sitt rum då de i stället regelbundet går in till honom. Såväl vårdnadshavare som stödfamilj beskriver att de kontrollerar värdena var trettionde minut. I en skrivelse, som vare sig är daterad eller undertecknad, framgår att ■■■ alltid har en skolpersonal vid sin sida som har kontroll på hans diabetes. Det framgår däremot inga närmare uppgifter än så och det är därför svårt för förvaltningsrätten att dra några slutsatser om ■■■ tillsynsbehov utifrån denna skrivelse. Mot den bakgrunden bedömer förvaltningsrätten att ■■■ inte har gjort sannolikt att han har ett sådant behov av löpande stöd under större delen av dygnet att det är att betrakta som ett grundläggande behov. Ingen tid ska därför beaktas i denna del.

Kontroll och justering av insulinnivå som ett annat personligt behov

Kommunalförbundet har beviljat två minuter varannan timme med tolv tillfällen per ledig dag och två minuter varannan timme med nio tillfällen per skoldag för att kontrollera och justera ■■■ insulinnivåer. Förvaltningsrätten bedömer att ■■■ är i behov av ytterligare tid detta. Det medicinska underlaget visar att det är fråga om frekventa insatser som dessutom kräver mer än för andra barn med diabetes utifrån ■■■ funktionsnedsättning. Förutom upprepade blodsockerkontroller framgår av underlaget att det också behövs tid för att bland annat beräkna insulin och födointag utifrån blodsockernivåer samt justera efter nivå på fysisk aktivitet. Den av nämnden beaktade tiden, två minuter, får därför anses för knappt tilltagen, även om antalet tillfällen (tolv tillfällen på lediga dagar respektive nio på skoldagar) framstår som skäligt. Förvaltningsrätten anser däremot att det inte finns något närmare stöd för att godta hela den tid om tre timmar per dag som ■■■ har yrkat. Mot den bakgrunden bedömer förvaltningsrätten att skälig tidsomfattning är den dubbla mot vad nämnden har bedömt, det vill säga att varje beviljat tillfälle ska beräknas ta fyra minuter för kontroll och justering av insulinnivån. Överklagandet ska därför bifallas i denna del på så sätt att ■■■ ska beviljas ytterligare två minuter per beviljat tillfälle för kontroll och justering av insulinnivån.

Tillsyn som ett annat personligt behov

Kommunalförbundet har beviljat tid för tillsyn med två timmar per ledig dag för lek och fritidsaktiviteter utomhus med hänsyn till [REDACTED] bristande konsekvenstänk. Kommunalförbundet har även beviljat tid för att promenera med [REDACTED] till och från skolan eftersom han bland annat inte förstår faran med bilar. I yttrande till förvaltningsrätten har kommunalförbundet bedömt att [REDACTED] bör beviljas ytterligare fem minuter varannan timme för tillsyn som ett annat personligt behov. Detta för att förhindra mindre incidenter. [REDACTED] menar däremot att han inte kan lämnas ensam alls och att han i så fall riskerar att utsättas för skada genom avsaknad av konsekvenstänk, utåtagerande beteende och på grund av sin diabetes.

Enligt förvaltningsrätten har det inte kommit fram i målet att [REDACTED] har ett sådant tillsynsbehov att ytterligare tid ska beviljas utöver den som kommunalförbundet nu bedömer är nödvändig. Många av de beskrivna konsekvenserna är också sådana som kan avhjälpas genom bostadsanpassningar. Något ytterligare behov framkommer därför inte enligt förvaltningsrätten. Överklagandet ska därför bifallas på så sätt att [REDACTED] ska beviljas tillsyn med ytterligare fem minuter varannan timme all vaken tid när han inte är i skolan eller vistas på beviljad korttidsvistelse.

Hjälp under dygnsvilan

Kommunalförbundet har inte beviljat [REDACTED] någon tid för hjälp under dygnsvilan utan har bedömt att denna är tillgodosedd genom den tid som beviljats för kontroll och justering av insulinnivån med två minuter varannan timme med tolv tillfällen på lediga dagar och nio tillfällen på skoldagar.

Förvaltningsrätten gör följande bedömning. Av läkarintyg daterat den 15 mars 2024 framgår att [REDACTED] behöver mer tillsyn nattetid på grund av sin diabetes och

att hans föräldrar justerar hans blodsocker flera nätter varje vecka. Några närmare uppgifter än så framgår däremot inte. ■■■■■ vårdnadshavare har beskrivit insatser på i genomsnitt 1,5 timme per natt, men enligt förvaltningsrätten saknas stöd i det övriga underlaget för detta. ■■■■■ stödfamilj beskriver att larmet brukar gå några gånger per natt, men stödfamiljen har i övrigt inte beskrivit några insatser nattetid. Förvaltningsrätten anser att det inte finns underlag som stödjer behov av ytterligare tid utöver den som nämnden redan har beviljat för kontroll och justering av insulinnivå och den ytterligare tid som förvaltningsrätten beviljat ovan under rubriken Kontroll och justering av insulinnivå. Överklagandet ska därför avslås i denna del.

Sammanfattning

Överklagandet ska därför bifallas på så sätt att ■■■■■ ska beviljas ytterligare två minuter per beviljat tillfälle för kontroll och justering av insulinnivån. ■■■■■ ska också beviljas ytterligare tid för tillsyn med fem minuter varannan timme all vaken tid när han inte är i skolan eller vistas på beviljad korttidsvistelse. Överklagandet ska i övrigt avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (FR-03)

Marcus Edelgård
rådman

Nämndemännen Matts Eriksson, Kjell Henriksson och Anders Rydell har deltagit i avgörandet.

Målet har beretts av föredragande juristen Sofia Wikman.

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.